

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Redaktie-sekretariaat: Postbus 7176 te Amsterdam.

Administratie: Pasteursingel 29b, Rotterdam-7

G. VAN ATTEN — GORINCHEM

Rondom de troon van God

Openb. 4 en 5

Johannes, de dienstknecht van Jezus Christus, gevangen op het eiland Patmos, heeft het eerste deel van zijn taak volbracht: de brieven aan de zeven gemeenten in Klein Azië zijn geschreven.

Als hij daarna van zijn eiland omhoog kijkt, ziet hij in de wolken een open deur. Weer hoort hij de stem uit het eerste hoofdstuk, de stem van de Here Jezus: Klim hierheen op en ik zal u tonen wat na dezen geschieden moet. Moet — dat wil zeggen: hoe de Here Zijn weg met de wereld zal gaan. In geestvervoering mag Johannes door de open deur de hemel binnen kijken. De deur is de deur naar de troonzaal van de Here. Met moeite vindt de apostel de woorden, om te beschrijven wat hij ziet. Alles blinkt en schittert als diamant: de troon, Degene die op de troon zit, de tronen rondom de troon.

De beschrijving vertoont veel overeenkomst met die uit Ez. 1. De profeet zag de troonwagen van de HERE op aarde — Johannes blikt in de hemelse troonzaal. De heerlijkheid is even groot. Komt in het visioen van Ezechiël de HERE de aarde bezoeken, Johannes mag een blik slaan in de troonzaal van de HERE, waar Hij is samen met Zijn heilige engelen. Ps. 89 : 8 is op dit gezicht van toepassing: God is zeer ontzagwekkend in de raad der heiligen, geducht boven allen die rondom Hem zijn. De Here houdt raad met Zijn heilige engelen, als in Job 1 en Zach. 3.

Zowel in de oudsten als in de vier dieren zien we engelen. Vaak zijn de vierentwintig oudsten beschouwd als mensen: de vertegenwoordigers van de oud- en nieuwtestamentische kerk. Dat valt moeilijk te rijmen met de tekst van het lied, dat de dieren en de oudsten samen zingen (5 : 10). Ze zingen er van de gemeente, die door Christus is gekocht: Gij hebt hen gekocht... en hen gemaakt tot een koninkrijk en tot priesters en zij zullen als koningen heersen op de aarde.

De tekenen van de vier dieren toont veel gelijkenis met de beschrijving van de cherubs in de visioenen van Ezechiël. Bij de profeet heeft elke cherub vier gezichten: een als van een leeuw,

een als van een rund, het derde van een arend en het vierde als van een mens. Hier heeft elk van de cherubs één van deze vier gezichten.

Alles in de troonzaal spreekt van de heiligheid en de heerlijkheid van God. En de ruimte is vervuld van de lofzang op Gods Almacht. Zoals de engelen zongen, toen God de wereld schiep (de morgensterren, Job 38 : 7), blijven ze zingen: Gij hebt alles geschapen, en om uw wil was het en werd het geschapen.

In de hemel zingen de engelen van Gods scheppingswerk.

—o—

Wat moet er nu verder met en in die schepping gebeuren?

Er kan niets meer gebeuren: in de rechterhand van Hem, die op de troon zat, ziet Johannes een beschreven boekrol, welverzegeld met zeven zegels. En niemand kan de rol openen.

De rol ziet er uit als een romeins testament. Zo schreven en verzegelden vooraanstaande romeinen hun laatste wilsbeschikking. Die kon pas gelezen en uitgevoerd worden, als de zegels verbroken waren.

De verzegelde boekrol in de hand van de Here bevat Zijn wilsbeschikking. Ik denk hierbij niet in de eerste plaats aan de wereldsgeschiedenis. Zo is het boek wel vaak beschouwd. Ik voel er meer voor, dit boek te zien als het boek des levens, waarover ook verder in Openbaring gesproken wordt. In de eerste plaats baseer ik dat op enkele gegevens uit het O.T. In Ex. 32 pleit Mozes voor het volk Israël, dat een gouden kalf gemaakt heeft. Hij vraagt: Maar nu, vergeef toch hun zonde — en zo niet, delg mij dan uit het boek, dat Gij geschreven hebt. Mozes weet van een „boek des levens“, een boek van redding. Zo komt de uitdrukking vaker voor in het O.T. Ik noem nu nog de bekende psalm 87, die preekt over het tellen en opschrijven van de volken, waarbij de HERE zegt: deze is daar (in Sion) geboren. Uit het N.T. denk ik aan het woord van Jezus tot Zijn discipelen: verblijdt

U hierover, dat Uw namen opgeschreven zijn in de hemelen. (Luk. 10 : 20). Het tweede argument voor deze uitleg van de boekrol, is de manier waarop in Openb. verder gesproken wordt over het boek des levens van het Lam (13 : 8; 17 : 8; 20 : 12, 15; 21 : 27).

Dit verklaart ook het verdriet van Johannes. Als dit boek gesloten blijft, blijft de hele schepping onderworpen aan de dood. Het loflied van de engelen verliest zijn zin. Alles — mens en schepping — zal ondergaan in eeuwige nacht.

Noch in de hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde, is tegen die ramp een verweer. Niemand kan het boek nemen en openen. Niemand kan het winnen van de dood. Niemand kan de oorzaak van de dood wegnemen: De zonde van de mens. Die bracht de dood over de schepping. Nu kan Gods levensboek niet meer open. De dood regeert.

Daarom huilt Johannes om Gods schepping.

—o—

Evenwel: de Here droogt zijn tranen. Een van de oudsten roept hem. Er is nog meer te zien dan een gesloten boek. Johannes mag de leeuw uit de stam Juda, de wortel Davids, zien.

De uitdrukkingen zijn Johannes niet onbekend. De eerste stamt uit de woorden van vader Jakob, waarmee hij op zijn sterfbed zijn zoons zegende (Gen. 49 : 8-10). De tweede uit de profetieën van Jesaja (11 : 1). De beloofde Messias is gekomen — Hij krijgt macht, het levensboek te openen. Hij overwint de dood en schenkt het leven.

Hoe?

Johannes ziet de leeuw: een lam, als geslacht. Een offerdier. We denken aan de andere offers: het bloed van het offerdier verzoent de schuld. Bevrijdt van het oordeel.

En dit Lam staat! D.w.z.: het leeft. Het heeft de dood overwonnen. Daarom is het waardig, het boek te ontvangen en te openen: leven te geven. In Hem wordt het zuchtend verlangen van schepping en mensen (verg. Rom. 8) vervuld. Hij is het antwoord van de Here op alle roepen en zuchten. Dat blijkt hieruit, dat de oudsten Hem aanbidden met gouden schalen vol reukwerk bij zich: de gebeden der heiligen.

Het Lam is waardig, de boekrol te openen: want Gij zijt geslacht en Gij hebt hen voor God gekocht met uw bloed... Gij hebt hen gemaakt tot een koninkrijk en

tot priesters. Hen. Wie zullen dat anders zijn dan degenen, wier namen geschreven staan in het tot dusver gesloten boek? Want dit is het leven: gekocht zijn met het bloed van het Lam; priester zijn voor de Here God (verg. 1 Petr. 2 : 9 als vervulling van Ex. 19 : 6). Dat wordt geschonken als het boek opengaat.

Dit leven, door Christus geschonken, is leven in veiligheid. Want het Lam heeft zeven horens: volle kracht. De hoorn is het teken van kracht, zeven het getal van de volkomenheid. Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde. En het heeft zeven ogen: de zeven geesten Gods, uitgezonden over de gehele aarde. Door de Geest leidt Christus de Zijnen tot het leven. Door die Geest bewaart en vertroost Hij hen. Zo beloofde Hij het, toen Hij nog op de aarde was. Door Diezelfde Geest leidt Christus de geschiedenis van de wereld naar het einde toe. Naar de volkomen overwinning over alle machten van zonde en dood. Dan wordt de hele schepping bevrijd tot de vrijheid der kinderen Gods. Daarom zegt het slot van dit visioen: En alle schepsel in de hemel en op de aarde en onder de aarde en op de zee en alles wat daarin is, hoorde ik zeggen: Hem, die op de troon gezeten is, en het Lam zij de lof en de eer en de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheden.

De engelen zingen: De schepping zingt. Het leven komt.

In dit nummer:

Pagina 65

Ds G. van Atten,
Rondom de troon van God

Pagina 66

Ds H. J. van der Kwast,
Het vertrek van Dr M. J. Arntzen (2)
Prof. C. Veenhof,
De Marskramer thuisgekomen (2)

Pagina 68-69

D. W. L. Milo,
Babs — onze kleine vriendin —
Ds H. Amelink,
De brief aan de Efeziërs

Pagina 70

Drs B. Goudzward,
Op de man af
Boekbespreking

Pagina 71

Prof. C. Veenhof,
Persschouw
Ingezonden

H. J. VAN DER KWAST — AMSTELVEEN

Het vertrek van Dr. M. J. Arntzen

(2)

Kerkelijk Leven

In het Nederlands Dagblad stond te lezen, dat dr Arntzen heeft verklaard niet te kunnen instemmen met de methode, het tempo en de uitwerking waarin onze kerken bezig zijn te komen tot een geordend kerkelijk leven.

Het kan dr A. bekend zijn, dat hij niet de enige is bij wie onbehagen over de moeizame ontwikkeling in de zaken van het kerkverband leeft.

Op de eerste vergadering van het jongste convent van onze kerken, waar coll. A. nog aanwezig was, is duidelijk aangegeven aan welke methode van handelen wij de voorkeur geven.

Er is een ruime meerderheid van kerken, die wil komen tot een nader geordend kerkelijk samenleven overeenkomstig de door de commissie functionering kerkverband opgestelde regels.

Volgen we de methode, die we zo dikwijls op kerkelijke vergaderingen hebben zien toegepast, dan kan door **stemming** een snelle beslissing worden genomen. Maar na alles wat we aan heerschappijvoering op kerkelijke vergaderingen hebben ondervonden zoeken we een weg, waarin een meerderheid niet gaat heersen over een minderheid.

Daarom is op het convent in twee zittingen gepoogd niet door **overstemming** maar door **overeenstemming** tot een beslissing te komen. Vandaar dat op het convent voornamelijk die kerken aan het woord kwamen, die bezwaren houden tegen het in Spakenburg genomen besluit om voortaan niet meer in een convent, maar **via afvaardiging** in landelijke vergadering bijeen te komen.

Duidelijk is in deze vergadering gezegd, dat we een weg zoeken, waarop niet de meerderheid over de minderheid heerst noch ook de minderheid over de meerderheid. Wat mij in deze vergadering opnieuw opviel is, dat de zaak van het kerkverband zo gevoelig ligt, dat ze emoties losmaakt.

Er komen steeds weer broeders, die zich geroepen voelen ons als het ware voor het laatst, te waarschuwen dat we aan de rand van de afgrond zijn gekomen.

Het is verdrietig om daarbij te constateren hoe men in zijn ijver voor wat de goede zaak wordt geacht, de voorstanders van een overeenkomstig het gereformeerd belijden geordend kerkelijk samenleven, minder fraaie motieven aanwrijft.

Een treffend staaltje hiervan is te vinden in een ingezonden in ons blad van 14 febr. jl. van de hand van **br. D. J. Buwalda**, die meent het woord: „Wat gaat het ons aan? Gij moogt toezien” in stelling te moeten brengen tegen de broeders die hij verantwoordelijk acht voor de beslissingen.

Duidelijk is dat deze broeder het

convent niet heeft bijgewoond. Had hij meegemaakt dat we twee zittingen hebben besteed om tot overeenstemming te komen en dat niemand er over prakkizeerde de bezwaarden uit te sluiten, maar gezocht werd naar een wijze waarop ook de bezwaarden konden meedoen, hij had deze woorden wellicht in de pen gehouden. Ik had de stille hoop dat we deze manier van polemiseren hadden afgeleerd en het is een ontuchtering te ervaren dat een geest, die je in de loop der jaren zo hebt leren verfoeien, zo nu en dan weer de kop op steekt.

Wanneer je vervolgens overdenkt dat het op het genoemde convent slechts ging over de vraag: **welke principiële bezwaren zijn er tegen een landelijke vergadering via afgevaardigden van regio's, die zo ernstig zijn, dat kerken hieraan niet mee kunnen werken?** m.a.w. waar verbiedt de Here ons deze weg te gaan; dan is het toch wel beschamend dat hier twee zittingen van afgevaardigden van zo'n negentig kerken aan besteed moesten worden.

Het „bewijs” uit de Schrift inzake het punt dat aan de orde was werd niet geleverd; de bekende bezwaren en de bekende waarschuwingen werden opnieuw naar voren gebracht.

De verwachting dat we in kort beraad tot overeenstemming zouden komen bleek een illusie en tenslotte was er geen andere weg open dan: **stemmen**.

Duidelijk is dat de zaak erg gevoelig ligt naar beide zijden. Wanneer dr A. bezwaar maakt tegen de methode, geen overstemming maar overeenstemming, deel ik dit niet, al is mij duidelijk geworden dat we wat idealisme op dit punt moeten prijsgeven, omdat het niet verantwoord is zo veel tijd van zo veel afgevaardigden te vragen als we met de zaak niet verder komen, ook moet voorkomen worden dat een minderheid zou gaan heersen over de meerderheid, al is dit nog zo in de mode.

Daarbij wordt nog eens uitdrukkelijk vastgesteld dat **niemand onder ons een zoveelste hiërarchie begeert**, we willen een kerkelijk samenleven, waarin onze eensgezinde en gezamenlijke onderwerping aan de Heer en Zijn Woord naar ons belijden duidelijk is in het meeleven en dienen en in het toezien op elkaar.

De klacht van dr A. over het tempo is zoals uit het vorenstaande blijkt m.i. terecht, maar geen rechtvaardiging om te gaan naar een gemeenschap waar de normen van de K.O. zo smood zijn geschonden.

Het komt wat vreemd over, wanneer Dr A. bij zijn overgang ook als argument hanteert het ontbreken van een bindend advies aan de a.s. predikanten om te studeren aan een gereformeerde theologische hogeschool.

Het gaat hier over het advies aan onze studenten om in **Apeldoorn**, aan de theol. hogeschool van de Christ. Geref. Kerken te gaan studeren. Dit advies is gegeven, Dr A. zou een **bindend** advies willen. Kunnen kerken een bindend advies in deze zaak geven? Het zou lijkt me een novum zijn in gereformeerde kerken, maar dit nu daargelaten.

Deze klacht bij een overgang naar de kerken **binnen verband** is wat wonderlijk, want waaruit zijn onze moeiten inzake de opleiding ontstaan.

Aan de theologische hogeschool in **Kampen**, waar praktisch alle vrijgemaakte theologen zijn opgeleid nam men ter onzaliger ure een **attestenbesluit** dat inhield dat de poorten voor studenten uit kerken buiten verband gesloten werden.

Een aantal studenten moest de studie afbreken: in die dagen was er nog niet de mogelijkheid voor onze jongens om in Apeldoorn te studeren, zo kwamen onze theologische studenten in de verstrooiing en zij zwermden uit naar alle kant.

Het zou toch wel erg onbillijk zijn van de studenten, die al een keer hun studie elders moesten voortzetten te eisen dat ze **opnieuw** afbreken en nu in Apeldoorn verder gaan.

Maar nu dr A. is overgegaan kan hij wellicht er voor gaan pleiten **dat Kampen zijn poorten weer voor onze studenten opent**.

Op het laatste convent is gebleken dat de zaak van opleiding en begeleiding de aandacht heeft en er is bezorgdheid uitgesproken over de opleiding aan diverse universiteiten.

Dit gesprek heeft de aandacht getrokken van dr J. Douma, die erover schrijft in de Reformatie van 11 januari jl. en nog al wat kritiek levert op uitlatingen van drs H. de Jong, één van de begeleiders.

Aan dr Douma zou ik willen zeggen, dat onze kerken **medeleven** in de situatie waarin wij wat de opleiding van predikanten betreft verkeren, op prijs stellen, maar hij zal begrijpen dat het wat wrang overkomt, wanneer een hoogleraar van de theologische hogeschool, die onze studenten **buitensloot**, met voornamelijk ne-

gatieve kritiek komt. Er is dacht ik een uitnemender weg om de verantwoordelijkheid, die ook dr Douma heeft voor de situatie waarin wij verkeren, te honoreren.

In zijn polemiekt tegen coll. De Jong, waarin Prof. Popma nu nog moet komen opdraven als getuige á charge tegen onze kerken, valt weinig op te merken van begrip voor de verhoudingen waaronder ds De Jong zijn werk in de begeleiding moest beginnen, de pastorale zorg die nodig was om studenten op te vangen, die de overgang van Kampen naar de V.U. moesten maken.

Wanneer ik lees dat onze kerken worden vergeleken met een kruiwagen vol kikkers, die de eigenschap hebben dat zij makkelijk wegspringen maakt dit op mij meer de indruk van **leedvermaak** dan van **meeleven**.

De vergelijking wordt aldus uitgewerkt: „de één vindt het zijn roeping in de synodale kerken te gaan preken. De ander wil **gereformeerd** predikant blijven en botst tegen een omgeving op, die niet weet wat het gereformeerd belijden weerspreekt.

Een derde studeert theologie aan de rijksuniversiteit om uiteindelijk niet in de kerken buiten verband als predikant terecht te komen.”

U merkt hoe vreemd het gaat in die kruiwagen.

Het is niet zo'n moeilijke opgave voor onze lezers om **de namen** van deze „kikkers” in te vullen en gelijk duidelijk wat een sterk **vertekend beeld** hier van de kerken wordt gegeven. Dr Douma zou zich wel eens kunnen vergissen in het saamhorigheidsgevoel in de kruiwagen; hij zou ook kunnen weten dat het overgrote deel van onze kerken, als vroeger, leeft bij Schrift, belijdenis en de k.o. Ik ontken niet dat er hier en daar dingen zijn, die we betreuren; maar ga nu niet in detail in op zijn betoog. Een discussie heeft alleen zin, wanneer die er op uit is de zaken zuiver te stellen en misverstanden, zo die er zijn, uit de weg te ruimen. Ik herhaal: we zijn dankbaar voor meeleven met het wel en ook met het wee in onze kerken, maar dan graag in positieve zin en met aanvaarding van de **verantwoordelijkheid voor elkaar**.

Op de wat vage klacht van dr Arntzen inzake de handhaving van de belijdenis kom ik in een volgend artikel terug.

C. VEENHOF — KAMPEN

De Marskramer is thuisgekomen

(2)

Ook deze week moet me nog wat van het hart over de „amsterdamse straatprediker” Nico Baas, die onlangs in heerlijkheid werd opgenomen.

Zijn gave om pittig, boeiend, levendig, humoristisch te schrijven over de „dingen van Gods Koninkrijk” kreeg een prachtkans zich te ontplooien toen in oktober 1920 „De Reformatie” het levenslicht zag.

Op het eerste nummer ervan prijkt onder de lange rij van me-

Pastorale notities

Heengaan in vrede

Simeon in de tempel (Lukas 2 : 25-35) heeft met eigen oog het heil mogen zien, waarop de aartsvaders onder het Oude Testament hebben gewacht. De HERE had hem de toezegging gedaan, dat hij niet zou sterven vóór hij de Christus had gezien, die God zou sturen. Hij was door de Geest naar de tempel geleid en hij was op het tempelplein, toen Maria en Jozef het kind Jezus binnendroegen om te doen naar wat de wet onder Israël gewoonte en voorschrift was: het kind aan de HERE voor te stellen.

Op eenmaal zag hij het Kind: dit is het heil!

Dit is de Christus des HEREN. Dit is Hij waarnaar reeds Abraham en Izaäk en Jakob hadden uitgezien en waarvan de profetieën gesproken hadden: de Messias, de Heiland, de Redder, die het volk Israël verlossen zou van al zijn ongerechtigheden.

Hij loopt naar Maria en Jozef toe. Hij vraagt of hij het kind even in zijn armen mag nemen. Een ogenblik staart hij de kleine Jezus aan. Dan begint hij God te loven: 'Nu kan uw dienaar in vrede sterven, HEER, zoals U beloofd hebt, want nu heb ik met mijn eigen ogen uw heil gezien, dat U voor alle volkeren hebt doen komen: een licht dat voor de heidenen straalt en grote roem zal brengen aan uw volk Israël!'

Wij weten niet hoe lang Simeon op de goddelijke toezegging heeft moeten wachten. Mogelijk dat hij al op ver gevorderde leeftijd gekomen was, toen hij het kindje in zijn armen nam. Nu mag en kan hij in vrede sterven. Zijn geloof en hoop waren overgegaan in aanschouwen in zover hij de Heiland zag. De banden, welke hem op aarde aan de dienst des HEREN bonden worden losgemaakt. Zijn ogen zien nu de vervulling van wat God hem beloofd had. Al bleef dat zien ook bij Simeon een zien in of door het geloof.

Zo maakt de HERE de banden los voor al zijn kinderen, die het heil door het geloof in Jezus Christus aanschouwd hebben. Te weten de banden, welke hen bij het sterven nog aan hun geliefden en hun werkzaamheden zouden binden.

Ze mogen in vrede uit dit leven heengaan. Stervensbereid!

Bilthoven.

B. Telder

dewerkers ook al zijn naam. Ik heb er geen bewijs voor maar ik weet wel zeker dat dr Wielenga de bijbelcolporteur-met-markt-trui-pet-en-handkar in de Reformatie-familie — nou ja: familie? — heeft binnen gehaald. Met ongelooflijke levendigheid en warmte gaat hij daarin schrijven over evangelisatie. Hij verdedigt de noodzaak ervan met klem en vuur en zoekt tastend naar de juiste aanpak daarvan. Hij vertelt van bezochte congressen en houdt de litteratuur erover goed bij en beschrijft alles wat hij zo beleefd boeiend en warm.

Voor de jongeren verslinden zijn sappig proza. Na een halve eeuw herinner ik men nog levendig welk een indruk zijn geschrijf op mij maakte.

Eenmaal waagde hij zich op glad ijs. Of, beter gezegd: liet hij zich lokken naar een terrein waarop het voor zo'n blijmoedige, ietwat brutale, ironische alles-zegger-wat-ie-op-zijn-hart-heeft, vooral

in die tijd, gevaarlijk was. Baas gaat nl. hoofdartikelen — deftig gezegd: leaders — schrijven in de eerste nummers van de derde jaargang. Hoe dat zo kwam vertelde hij zelf zó — het is het begin van het eerste artikel:

„Lezer van „De Reformatie” ik ben minstens even verschrikt als u verbaasd N.B. op de voorpagina van ons blad aan het woord te vinden. De zaak is deze, dat de redactie van oordeel was, dat nu eens een niet-geleerd en niet-eerwaard man — een „leek” zouden wij zeggen, maar dat is geen reformatisch woord — enige hoofdartikelen moest schrijven. Ja, maar ik kan geen leaders schrijven, verre van daar! Ik kan alleen wat met de mensen praten. En dat wil ik ook nu gaan doen.

Stel u het zo voor, dat ik zondag na de kerk eens bij u kom oplopen. Op een kopje koffie. Apropos, dat is ook reeds een heilzame reformatie in onze levensgewoonten. Een „portje”, een „advocaatje” als van ouds hebben de meesten van ons uitgebannen. Het is mijn bedoeling dat u mij onder 'n kopje koffie of thee leest. En laat ons — voor zover we tot de zogenaamde sterke sexe behoren, maar dat is sterke verbeelding! — er een sigaretje bij aanpijpen. Dan zijn we echt „onder ons”. En wat we elkaar onder 'n sigaar vertellen, daar worden we immers niet boos om, is het wel?”

Zo begon Baas zijn „praatjes” over „Reformatie-mentaliteit”. Openhartig, ook argeloos, schrijft hij fris van de lever over preken, belijdenis, liturgie, gezang en gezangen en alles wat er zo al in het kerkelijke leven te koop is. Maar wat heeft hij daarover moeten horen!

Onmiddellijk, lang voor hij uitgebabbeld is, komt er grote deining in het gereformeerde kamp. Als Baas daar niet op heeft gerekend kende hij toen de gereformeerde „leaders” uit die tijd beslist nog niet goed! Wat hij met een tinteling van plezier onder zijn gereformeerde Amsterdamse makkers grif kwijt kon viel als een steen in de stille vijver van het gereformeerde leven van die dagen. Baas draafde als een darter jong paard tussen de schapen van de rustig liggende, ijverig herkauwende gereformeerde kudde uit die dagen. En hij deelde, al rond huppelend, hier en daar en ginds hard aankomende klappen uit. Soms heel raak. Soms — dat moet ook gezegd worden — er helemaal naast. Maar — nooit stekelig, minachtend of uit de hoogte. Ja, aanstonds maakt men zich in de kerkelijke pers tot tegenweer gereed. Onder Baas' derde „koffiepraatje” achtte de redactie van „De Reformatie” het nodig een noot te plaatsen! Je kunt er uit proeven dat ze de lieden die het geschrijf van Baas zouden willen aangrijpen om de jonge frisse krant — er werden toen veel wenkbrauwen over gefronst — bij voorbaat de wind uit de zeilen te nemen.

De „noot” luidt als volgt:

„Waar N.B. in zijn artikelen uitnodigde over het onderwerp, dat hij behandelt, van gedachten te wisselen, kan gemeld, dat na beëindiging van zijn artikelen reeks weer andere geluiden daarover zullen worden gehoord. In verband hiermee wordt verzocht om geen ingezonden stukken naar aanleiding van zijn artikelen te sturen. Om deze reden zullen ook de „Stemmen” („uit de kerken” — een vaste rubiek in De Reformatie van die tijd - C.V.) welke wij reeds ontvingen, niet worden geplaatst.”

Men merkt het: de bui hangt al. Baas' vierde artikel begint zo:

„O wee! Daar hang ik nu als een kurzak tussen twee mailstomers. „Het Handelsblad” en „De Heraut” hebben het met elkaar aan de stok. Nu heeft de schrijver in Het Handelsblad mij de Heraut-redacteur onder de neus geduwd met de opmerking dat ik zo fris rook. „De Heraut” heeft de neus opgetrokken en geantwoord dat ik „een leek” was. Altijd goed verstaan: een leek tussen twee haakjes, want effectieve leken bestaan er bij ons niet. Het is dus heel iets anders dan wat de Rooms en een leek noemen. Erg gemakkelijk uit te leggen is het niet. Een „leek”, maar geen leek. Geen leek, maar toch wel een „leek”! Hoe rijk aan theologische vaktermen wij ook zijn, hier schiet onze woordenschat te kort. Gelukkig is de volkstaal hier de vaktaal ver vooruit, het volk zegt in zo'n geval: het is maar „'n koekebakker”. Nu stel ik het oordeel van „De Heraut” op hoge prijs, maar ik ben niet uit het hout gesneden van die brave dorpeling, die eens tot zijn predikant de opmerking maakte: „Ik denk niet meer, ik laat dr Kuyper denken”. En mijn simpele gedachten wil ik vrijmoedig verder opbiechten. Als penitentie zal ik gelaten alle bestrijding ondergaan, mits ik ten slotte toch de absolute krijg en wij „goede vrienden” blijven.”

En daarna praatte Baas nog twee lange artikelen vol.

Maar De Heraut — dat wil zeggen: H. H. Kuyper, de kleine Kuyper, zoon van de grote — had zijn batterijen reeds voor hij uitgepraat was tegen de „bijbelcolporteur-met-de-markttrui-aan-en-de-pet-op” in stelling gebracht. En weldra daverden de schoten ervan in de gereformeerde lucht. Zoals toen van zelf sprak richtten onmiddellijk ook een reeks kerkboderedacteurs, getrouw aan de leider, hun windbuksen op de olijke Amsterdammer en hoorde men tussen de kanonschoten van De Heraut ook de droge plofjes dáárvan. Dr. De Moor zette als een goedgehartige en neerbuigende vader de amsterdamse kwajongen

op zijn knie en gaf met opgestoken vinger, het brutaaltje in De Reformatie een hartig lesje — in een „Open Brief”.

En toen toonde Baas dat hij niet alleen humoristisch maar ook wijs was. Hij deed er namelijk het zwijgen toe! Of zijn humor opkwam uit zijn wijsheid, of zijn wijsheid uit zijn humor — dat weet ik niet. Wel weet ik zeker dat humor en wijsheid onlosmakelijk aan elkaar verbonden zijn. Dat heb ik bij Gispén — de oude — heel goed begrepen.

Baas gaat onder alle rumoer door met „preken”. Hij doet het overdag op de markt. Vijftien jaar lang elke avond in een zaal of zaaltje in Amsterdam en daar buiten. Hij woont in een lilliputtershuisje aan de periferie van Amsterdam. Een „boekenkast” heeft hij niet, laat staan een studeerkamer. De schetsen voor zijn toespraken maakt hij op de wastafel in 'n klein logeerkamertje. Hij heeft de handen vol met het opzoeken van stakkers en stumpers. Hij praat met prostituées en jonge anarchisten. Aan hen kan hij zijn boodschap kwijt.

En — Baas kent geen wrok of verbittering — hij gaat ook door met het schrijven over evangelisatie in De Reformatie. Hij bezweert zijn lezers in alle tijden en wijzen dat die voor de kerk van Christus nodig is als brood, ja, een zaak van leven of dood! Onderwijl ook alles wat hij daarover te pakken kan krijgen lezend en — in voortdurend contact met mannen als Wielenga en — later — Knoppers, Vollenhoven, Dirk Sikkels en Simon de Graaf zoekend naar de fundering en de beste methode daarvan. Totdat hij na dertig jaar sjouwen en ploeteren „op” is en zijn werk moet overgeven aan Overduin.

Jaarvergadering „Opbouw”

Graag maken we U alvast attent op onze jaarlijkse vergadering, die gehouden wordt op **zaterdag 19 april** in de Jeruzalemkerk te Utrecht.

Over het onderwerp: **De christelijke opvoeding in gezin, school en kerk** zullen drie sprekers hun bijdrage leveren. Bij de discussie zal een forum vragen trachten te beantwoorden.

Gezien de aard van het onderwerp leek het ons goed U de mogelijkheid te bieden Uw kinderen in één der zalen van de kerk bezig te houden, zodat ook de moeders in de gelegenheid zijn deze vergadering te bezoeken. Wel dient U ons dan uiterlijk 5 april een opgave te hebben gezonden van het aantal en de leeftijd van de mee te brengen kinderen; deze opgave kunt U het best sturen aan P. A. van Veelen, Mathenesserplein 2a te Rotterdam-3006.

In verband met de vakature in het bestuur, ontstaan door het overlijden van de heer I. Dorr, worden de leden verzocht namen van kandidaten in te sturen aan het adres van de administratie: Pasteursingel 29b te Rotterdam-3007.

Nadere mededelingen over de vergadering volgen zo spoedig mogelijk.

D. W. L. MILO — VIERHOUTEN

BABS

onze kleine vriendin

De beste mensen hier op aarde
dat zijn de honden en de paarden
(jagerstaal)

Deze vrijdagavond achter het stuur, rijdend over de donkere Veluwe, zijn mijn gedachten bij onze Babs. Een mensenbrein wil bezig zijn en Babs heeft een grote plaats in ons hart. U kent Babs immers? Jazeker, u moet haar kennen uit deze kolom, waar ze nu en dan haar partij meeblaft. Babs is onze sprekende teckel, onze dashond zagezegd. Dochter van sjieke stamboekouders. Haar moeder was onze Liesel, een zwarte teckel, dochter van Lady. En haar vader was een generaals-hondje, een brutaal heerschap van goeden huize.

Babs werd bij ons thuis geboren. Wat herinner ik het mij goed. Er kwam een nestje van vier teven. Onze jongste dochter was bij de geboorte; ze viel me huilend om de hals: arme pappie, hier in huis worden alleen maar vrouwen geboren! Dat was in 1962; ik onthoud de jaren aan de auto's, die we gebruikten. Dertien jaar geleden dus. Dat is een hele leeftijd voor een teckel.

Uddel, Garderen, Milligen. Ze glijden uit het duister aan en verdwijnen in het duister. Ho jongeman, niet inhalen in een bocht alsjeblieft. En houd je hoofd een beetje bij de weg; er wordt vanavond op je gewacht. Stroe, Harskamp — hier ergens rechtsaf.

—o—

Herinnert u zich dat dialoogje met Babs op zondagmorgen? Dat kleine mormel heeft zo'n overtuigingskracht — daar kun je maar moeilijk tegen op. Wat die in het hoofd heeft zit niet ergens anders. Alleen al de wijze, waarop ze doelbewust in de zon gaat liggen genieten — je zou zo willen meedoen. De overgave, waarmee ze zich op de dagelijkse maaltijd werpt — animerend gewoon. En dat voor een dame op hoge leeftijd. Want wat betekenen 13 jaren eigenlijk voor een teckel? Dat moet u vergelijken met een mensenleeftijd van 92 jaar ongeveer. Nu dan.

Hier komt Wekerom — dat is vlak voor Ede. Nu opletten, dat je niet op de verkeerde weg komt. Men verwacht je in Bennekom, te acht

ure ten huize van de voorzitter van onze persvereniging. Wel gezellig is Ede op vrijdagavond. Zo gezellig, dat je als autorijder van hot naar her wordt gestuurd — om de binnenstad vrij te houden voor het winkeland stadsvolk. Of is Ede geen stad? Toch een durp?

—o—

En dan die streek van Babs om met een clandestien nestje jongen thuis te komen! Ze mocht officieel geen kinderen hebben en in haar eenzame verlangen legde ze een verhoudinkje aan met een cocktail van het Frusselt. Wat hebben we haar beknord. Voor hetzelfde geld had Babs een stamboeknestje kunnen hebben: echte teckels. Maar nee hoor — als het maar een bloedeigen kind was. Nu, dat was het: onze Noortje, een ruigharig monster met een leuk karakter. Maar een teckel? In genen dele. Samen verdedigen die twee het vrouwtje tegen alle echte en vermeende aanvallen. Ze zouden het dorp onderstboven keffen, als er kwaad volk op het erf kwam.

En daar is Bennekom. Nu wordt het ingewikkeld. Even stilstaan en het spiekbriefje raadplegen. Ja hoor. Een paar keer misrijden en dan worden we ergens in de bossen ontvangen door fijne mensen in een sfeervol huis. Daar zijn we dan.

Al spoedig begint de vergadering van bestuur en redactie. Met gebed; want we hebben geleerd, dat het anders niet goed gaat. De voorzitter wijdt enkele goede woorden aan onze overleden broeder Dorr. Zijn plaats is open.

Dan komen de agendapunten. Aanvulling bestuur. Jaarvergadering in april. Aanvulling redactie. Exploitatie en koers van ons blad. Er zijn wat abonnementen opgezegd. Zegt het ons iets? Licht het aan onze redactie? Aan de presentatie? Aan de artikelen? Aan de turbulente tijd? Het bestuur meent dat de inhoud, zeker van het laatste jaar, op goed peil staat. De redactie deed wat zij kon met haar bescheiden krachten.

—o—

En neem nou Babs tijdens het middageten. Als de Bijbel in het zicht komt — je kunt er amen op zeggen, dat Babs ineens op mijn knie moet zitten. Haar kopje op de Bijbel. IJverig meelezen en meeluisteren. Een vroom hondje, die Babs. Of speelt ze altijd komedie? Toch heeft ze wel stijl in haar hondenleven. Een dame van allure. Bij Babs vergeleken is Noortje maar een straathondje: wild, zenuwachtig, speels en fel tegen mannenbroeken. Maar Babs is waardig. Blaft wel mee — maar beheerst.

Want wat zijn eigenlijk de maatstaven om ons blad te redigeren? Weet u het? Weet de redactie het? Weet het bestuur het? Gods Woord is onze maatstaf, jawel. Maar hoe verstaat u Gods Woord in deze tijd en

H. AMELINK — SITTARD

De brief aan de Efeziërs

Duivel-Heilige Geest. (vervolg)

De duivel probeert Gods plan van eeuwigheid te weerstaan. De Heilige Geest Gods is gekomen om ons te verzegelen opdat we in ongeschondenheid het doel van Gods plan bereiken. De Geest is gegeven aan de gemeente als waarborg dat we de dag van de Here Jezus zonder verschrikken kunnen zien naderen.

De Geest is werkzaam om alles klaar te maken voor de volkomen verlossing. Daarom ook moet er in de gemeente, in plaats van een sfeer van boosheid en onaangenaamheid, heersen de sfeer van de barmhartigheid en liefde.

En als we elkaar wat aandoen en hoe vaak gebeurt dat niet, zelfs onopzettelijk, dan moeten we bereid zijn elkaar te vergeven. Christus heeft immers ook ons vergeving geschonken. Hij is gestorven voor ons, toen we nog vijanden waren.

Licht-duisternis. 5:1-21

De hoofdstukindeling is ook hier weer bedriegelijk. Paulus gaat gewoon door met wat hij in hoofdstuk 4 heeft gezegd.

Het blijft gaan over de nieuwe levenswandel. En daarin moeten we navolgers Gods zijn. Omdat we

Zijn kinderen zijn.

Hij heeft in liefde Zijn Zoon in deze wereld gezonden.

Christus heeft in Zijn liefde Zich laten zenden en in diezelfde liefde heeft Hij Zich voor ons in de dood gegeven. De dood, die wij verdiend hadden om onze zonden. De bron waaruit de onderlinge liefde voortkomt, dient altijd te zijn de wetenschap dat God ons in Christus lief heeft. Het nieuwe bestand der dingen gaat ook ons leven bepalen.

Van hoererij, hebzucht, allerlei onreinheid, onwelvoegelijkheid, zotte en losse taal mag zelfs geen sprake zijn. Dat past niet bij het nieuwe bestand der zaken. Het koninkrijk komt. En daarin is geen plaats voor al dit soort dingen.

Opvallend is wel dat Paulus een geldgierige een afgodendienaar noemt. Er wordt veel gewaarschuwd in de H. Schrift tegen deze zonde. In navolging van de Heiland zegt Paulus hier: je kunt niet God dienen en de Mammon.

Matth. 6:24.

Efeze was een goddeloze stad.

Deze christenen leefden dus in een omgeving en kwamen uit een omgeving, waarin overspel, onttucht en alle mogelijke kwalen die daaruit voortkwamen „heel gewoon” waren. Maar de christenen moeten daaraan niet langer meedoen. Het heeft al te lang geduurd. Maar toen leefden ze dan ook in duisternis, al wisten ze het niet. Maar nu is het licht van het Evangelie gekomen. In dat licht moeten ze wandelen. Niet kiezen voor de duisternis, die samenvalt met het dienen van de duivel, maar kiezen voor de Heiland der wereld, het licht der wereld. Dan wandelen ze ook als kinderen van het licht. En de vrucht van het licht dat bij hen ontstoken is door het werk van de Geest is dan ook weer goedheid, gerechtigheid en waarheid. En ze moeten toetsen. Onderkennen, waarop het aankomt ook in de christelijke levenswandel.

Wat werken der duisternis zijn

in ons zeer gemengde gezelschap? We moeten trachten samen te binden, alles wat uit de vrijgemaakte kerken is geworpen. Jawel. Maar een nieuw „profiel” voor de buitenverbandse gereformeerden ontwerpen? Elkaar een nieuw, zogenaamd eigen gezicht geven? Een face-lift? En dan weer nauwkeurig vaststellen wat mag en niet mag; wat kan en niet kan; wat hoort en niet hoort? En dan weer allemaal samen als één man opgeven van ons goede recht en afgeven op hen, die niet met ons gaan? Ach nee, zo kan het toch niet.

Wat dan? Een keus doen tussen de ene vleugel, die alles wil behouden wat vorige eeuwen opleverden — en die anderen, die alles willen vernieuwen, wat nog even anders kan? Ach nee — zulk een keus komt toch niet uit Gods Woord.

—0—

Maar dan die keer, dat Babs waarschijnlijk een vleugje mollengif had binnengekregen! Ze lag op mijn knie te slapen, terwijl ik onder de lamp zat te lezen. Ineens kwam ze overeind, keerde zich om, keek me doordringend aan, bracht haar snuit vlak bij mijn gezicht en zei: woow, woow, woow! Ik vroeg: wat scheelt er aan, Babs? Ze sprong op de grond, viel om en lag meteen te stuip trekken. Wat een schrik! Had ze misschien mollenas met strychnine opgegraven in de tuin? Ze lag op haar zij, de trillende ledematen gestrekt, en keek me wazig aan.

Wat heb ik tegen haar gepraat! Zo van: nee, kleine Babs, je gaat me de pijp toch niet uit? Even flink zijn, het gaat over, het komt weer goed. En maar strelen en maar contact houden. Tot ze me weer bewust aankeek en zich ontspande. Na tien minuten was ze weer normaal en zwiepte met haar pedante staartje. Maar onze schrik hield het weken uit. We zijn Babs gaan ontzien. Was het eigenlijk wel strychnine — of was het iets anders?

Luister — nu komt het gesprek tot een climax. Vergeet nu even je hondje, jongeman, en speel goed mee. Het gezelschap is het waard, dat je je goed concentreert. Kijk — zó komen we er. Ons volk is uiterst heterogeen geworden, het eenrichtingsverkeer is er uit en de juiste richting wordt gezocht. Hoe we ook schrijven — we schrijven altijd fout: voor de ene vleugel of voor de andere. En aanpassen aan de mond van Jerusalem is verwerpelijk. Maar aanpassen, schrijven naar het hart van Jerusalem, dát moeten we! Trachten de tijd te verstaan. Weten wat Gods Woord in deze tijd zegt. Gods boodschap doorgeven. Trachten onze lezers aan het denken te krijgen. Opdat ook zij gebouwd worden uit het Woord; en Gods beloften, voor deze tijd en de volgende, geloven. Dat betekent: ons losmaken van allerlei menselijke geboden en inzettingen; om ons des te meer te onderwerpen aan Gods geboden en inzettingen. Dat betekent: rustig verder gaan met onze bescheiden middelen, met ons bescheiden blad, ons heterogeen lezerspubliek. De tijd uitkopen. Maar dat betekent ook: rekening hou-

den met elkaars zwakheden, gevoeligheden, instellingen. De geschiedenis herhaalt zich niet; maar de geschiedenis werpt wel een bijzonder licht op het heden. Het heden is niet beslissend voor de toekomst; maar het heden bergt wel de totale toekomst in zich. En boven dit alles... welft zich Gods hemel. Boven ons werk is het alziend oog, dat over onze schouders meeleest.

—0—

Ja, als onze Babs met een dame van 92 jaar te vergelijken is — dan is ze wel broos. Zo taai en onverwoestbaar als vroeger, ziet ze er de laatste jaren ook niet meer uit. Haar snoetje is grijs geworden. Al is ze slank gebleven, door goed gekozen en gedoseerde voeding — ze heeft niet veel bij te zetten.

Een enkele maal kan Babs opeens jammerend blaffen... en als je er heen gaat zit Noortje met een schuldig smoeltje en Babs schijnt zich te beklagen. Toch zal Noortje haar nooit echt bijten; speelt alleen maar, tot ze weggesnauwd wordt. En wat moet je dan geloven?

Ga je met de honden wandelen, dan bedelt Babs al gauw om op de arm te worden gedragen. Doodmoe. Ja, graag onder de loden jas. En dan gluuert ze om een hoekje naar Noortje. Plaagt haar: kun je niet meekomen, Noor? Zijn je beentjes te kort?

Maar de laatste tijd horen we Babs wel eens vaker jammeren. Neem nou vorige week. Ze lag in de kamer te slapen op een kussen. Ineens komt ze overeind, zoekt mijn ogen, komt dicht bij, gaat praten met haar kopje omhoog, zo van woow, woow, wo... en tuimelt om. Bleef op haar zijde liggen, kon niet meer overeind komen. Ik knielde neer; kon bijna geen hartslag meer voelen. En wat zegt dan een baas tegen zijn hondje? Alles wat hem in de mond komt. Om het hondje door de aanval heen te slepen. Praten, opmonteren, grapjes maken, strelen, aan haar lange oren trekken en bladeren in het telefoonboek. Toen ik het nummer van de dierenarts gevonden had, kwam Babs overeind, schudde zich uit en ging weer slapen. Comedie? Aandacht trekken? Ouderdom, zei de dierenarts.

Al deze dingen spelen door mijn hoofd, nu ik over de middernachtelijke Veluwe rijd. De sterren staan boven mij te stralen; er begint weer een nieuwe maansikkel te komen. Wekerom, Harskamp, Stroe, Milligen, Garderen, Uddel, Elspeet, Vierhouten.

In Vierhouten ligt onze Babs op haar zijde. Voor het eerst zal ze me niet verwelkomen. In het tuinhuisje heb ik haar neergelegd. Voor ik vanavond vertrok vond ik haar zo, naast de nauwelijks aangesproken bak met voer. Normale slaaphouding, maar geen hartslag meer. Ditmaal geen comedie. Wat wilt u: twee en negentig jaar!

En morgen moet ik mijn kleine vriendin begraven. Dat wordt een zware dag.

HULP BIJ BIJBELSTUDIE

dat moeten ze weten om te onderscheiden en aan de kaak te stellen. Daarom moeten ze ook weten te verwerpen wat van de duivel komt, wat werkelijk het licht niet kan verdragen.

En als er mensen mochten zijn die buiten het licht wandelen, in de duisternis, dan geldt de oproep: Ontwaakt, gij die al slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten.

Een leven zonder Christus is een leven in de duisternis. Het is ook een leven in de dood en het is een leven in dwaasheid. Want zonde is dwaasheid. Leven met de Heer is wijsheid.

Als we de gelegenheid hebben,

dan moeten we ook in staat zijn een woord van pas te spreken tot hen die in duisternis wandelen. Col. 4 : 5, 6.

Verder: een waarlijk vreugdevol wandelen in het licht, mag en kan niet geboren worden uit wijn, maar uit de Heilige Geest. Dan is er de rechte dankbaarheid en de rechte dankzegging in woord en lied.

Het huwelijk. 5 : 22-33

Vrouwen, weest aan uw man onderdanig. Dat klinkt niet erg populair. Maar het staat er toch. Juist in een tijd van emancipatie en in „het jaar van de vrouw” — wat een nre vertoning, vooral voor de vrouw — is het wel goed de Bijbel toch maar de Bijbel te laten.

Er wordt geen slaafsheid gepredikt of verdedigd. Mannen moeten hun vrouw liefhebben. Het gaat hier over het huwelijk. En dan in verband met de oorspronkelijke goede toestand en met de

wederherstelling van alle dingen. Daarin past geen slaafsheid. Daarin past ook geen dictatuur. Het huwelijk is gefundeerd in het geheim van God. Het wordt genormeerd door het geheim van Christus. Evenmin als het voor de gemeente een schande is onderworpen te zijn aan Christus, evenmin is het voor de vrouw geen schande, onderworpen te zijn aan de man. Als man en vrouw allebei maar verbonden zijn aan de Heer. Tot wat een hoge waarde wordt zo het huwelijk gebracht. Het is een goede instelling dat het vergeten kan worden met de verhouding Christus-gemeente. Zo wordt het huwelijk opgenomen in het herstel van alle dingen en bevrijd van de typische zonden, die het huwelijk bedreigen.

Het is opvallend dat de man het gebod krijgt de vrouw lief te hebben. Het verliefd worden valt de man meestal niet moeilijk. Het lief blijven houden valt hem vaak moeilijk. De vrouw wordt be-

cipatiezucht. Het valt haar makkelijker trouw te blijven. Het valt beiden moeilijk zich aan de oorspronkelijke instelling te houden. De liefde van de man moet zo ver gaan, dat hij „alles” voor haar over heeft. Zoals Christus „alles” heeft over gehad voor de gemeente. Dat nu heeft duidelijk niets met tyrannie te maken. Het tegendeel is het geval. En moet dat ook zijn. Zijn uiterste zorg moet zich uitstrekken over de vrouw. En als hij voor zijn vrouw zorgt, zorgt hij nog maar voor zich zelf. Ze zijn immers tot één vlees geworden.

HULP BIJ BIJBELSTUDIE

De 'Hulp bij Bijbelstudie' over De Brief van Jakobus van de hand van ds C. P. Plooy, is uitverkocht.

Er zijn nog enkele exemplaren van de 'Hulp bij Bijbelstudie' over Jona beschikbaar.

Door overmaking van f 2,— per exemplaar op giro 575663 t.n.v. G. de Kruijf, Utrecht, wordt aan u de bestelde exemplaren toegesonden.

Voor Ds J. Waagmeester, predikant van Den Haag-Z.W., die per 1 maart 1975 met emeritaat gaat!

Open brief aan mijn mede-christenen

„Het is zaliger te geven
dan te ontvangen” (Hand. 20:35)

De Koninklijke wet in het Evangelie gebiedt ons: „Gij zult den Here, uw God liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand!” En „Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf” (Mattheüs 23:37-39).

Dat is Christen-zijn! Het is dus volkomen, totaal en radicaal!

God liefhebben met je hele zijn — en... je naaste (hier en ginds) liefhebben... als jezelf!

Laten we dit van ons afstralen?? Van de vroege ochtend tot de late avond: zondags in de kerk, maar ook 's maandags op je werk... en de hele week door?

Niet ik leef, maar Christus leeft in mij! (Galaten 2:20)

Laat de wereld het dan zien! Weest niet alleen hoorders van Gods Woord, maar ook daders!

We zijn immers toch gezanten van Christus, het zout der aarde! Dat houdt ook in je naaste **liefte-hebben als jezelf!**

En dan niet alleen je familie, vrienden of buurman, maar ook de „vreemdeling, weduwe en wees”.

Je medemens **dichbij**, maar ook... je naaste **verweg**: de armen, hongerigen, verdrukten, enz.

De derde-wereld-problemen zijn ook **onze** problemen. We zullen en moeten daarom ook hiermee bezig zijn.

Daarom zal — je naaste liefhebben **als jezelf** — het voor christenen een stuk zelfverloochening betekenen. Je zult je gedeeltelijk moeten wegcijferen in dienst van je medemens, nl. je medemens-van-nabij en op-afstand.

Zó zullen rijk en arm, noord en zuid, oost en west in de hulpverlening, resp. dienstbaarheid elkaar moeten vinden.

Dat zal ook inhouden, dat we af moeten van de drang: „Wat kunnen we **verdienen**?” (Prestatie- en consumptiemaatschappij) en ons meer moeten bezighouden met: hoe kunnen wij God en onze naaste **dienen**!

Zijn we trouwe dienstknechten? Zijn we werkelijk met woord en daad met onze medemens bezig? Zijn we waarlijk gemotiveerd door het Evangelie en de Bergrede? (Mattheüs 5-6-7)

Dan zal het geven van „aalmoezen” niet genoeg zijn.

We zullen met onze naaste moeten delen.

Samenleven is samendelen. Samen-delen en samen-leven-in-gemeenschap!

...om samen de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid te dragen.

...om samen in 'sjaloorn' — de harmonie tussen recht, vrede en welzijn — te leven.

We zullen daarom van onze rijkdom wat moeten afstaan!

Is de welvaart of het welzijn het belangrijkste?

Ten koste van onszelf (geen foot-tje, maar een offer!)... voor de underdogs en outcasts, de hongerigen en de armen van deze we-

reld (zie Mattheüs 25:35-40).

Wij hebben een Bijbelse verantwoordelijkheid! Dat zal een zich inzetten betekenen voor de ellende, de nood en onrechtvaardigheid op onze aarde: lokaal, nationaal en mondiaal!

Het betekent als chisten-zijn, dat je „way of life” afsteekt, opvalt. God geeft ons de opdracht goede rentmeesters te zijn!

Beseffen we dat verantwoordelijkheidsgevoel?

Om het te konkretiseren, zouden we, in ons persoonlijk leven, vanuit de Bijbelse bezinning en de motivatie van ons geloof „anders” moeten gaan leven.

Een christelijke levensstijl, die je met je mede-christenen moet aanvatten en waarmaken door b.v. **eenvoudiger en soberder** te leven — in dienst van de gerechtigheid!

— om zodoende meer en meer met God en je naaste in een goede verhouding te treden.

Leer daarom je te matigen om aldus mee te werken om de kloof tussen rijk en arm, macht en onmacht, recht en onrecht te verminderen!

In de praktijk van ons dagelijkse leven kunnen wij met ons gezin, vrienden of gemeenteleden versobering betrachten b.v. bij verjaardagen, feestjes, vakanties, de aanschaf van artikelen (koop-bewust: b.v. duurzame verbruiksgoederen)

de energie- en grondstoffen, zoals gas, water, papier, e.d. en het autogebruik b.v. door snelheidsbeperking, enz.

Verder kunt u uzelf een belasting opleggen op de aanschaf van luxe-artikelen (self-tax) of op uw inkomen en deze dan besteden voor zending, wereld-diakonaat, ontwikkelings-samenwerking, adoptie, enz.

Zo U ziet, zijn er mogelijkheden genoeg.

En het is nodig!

Want zo (roofofbouw, uitputting, verdrukking, enz.) gaat het niet langer!

Het gaat ten koste van:

- de energie, grondstoffen en andere hulpbronnen;
- de zuiverheid van het milieu;
- de natuurgebieden.

En ten nadele van:

- minderheidsgroepen in ons eigen land, zoals b.v. de gehandicapten, bejaarden, buitenlandse arbeiders, enz.
- gelijke verdeling van de welvaart. (De Rijkdommen der aarde)
- de ontwikkelingskansen van de Derde Wereld.
- **onze naaste!!!**

Zijn we werkelijk bezig met de opdracht van **naastenliefde** en **dienstbaarheid**?

Laten we elkaar dan de hand reiken, bemoedigen en op weg zijn naar een samenleving in solidariteit en gerechtigheid met als uiteindelijk doel:

„Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarop gerechtigheid woont!”

Een christen

B. GOUDZWAARD

Op de man af*

Verbaast ook U er zich wel eens over, dat er zich in de wereld van nu zoveel problemen tegelijkertijd aandienen? — En dat zijn dan bovendien problemen, waar we een jaar of tien geleden nog nauwelijks benul van hadden. vooral op het vlak van de economische problemen is het een indrukwekkende rij: denkt U maar aan de huidige economische wereld-crisis, aan de wereld-inflatie en aan de nu al voorspelde wereldhonger-noden in de jaren tachtig, aan de oprakende grondstoffen- en energievoorraden, aan de toenemende bedreiging van het wereldlevensmilieu. Juist die veelheid van problemen is het, die zo gemakkelijk moedeloos maakt, of je er toe brengt al die problemen eenvoudig te negeren, je schouders op te halen, en gewoon verder te gaan. Tenslotte, zo zeggen we dan, moeten de knappe koppen de oplossing maar zien te vinden, en de politici maar ze met elkaar proberen uit te voeren. Het zijn tenslotte hun problemen. Juist vanuit de Bijbel gezien waag ik dat openlijk te betwisten.

Niet, omdat ik zou willen gaan betogen, dat we allemaal economische experts zouden moeten worden of ons onmiddellijk in de politiek zouden moeten storten. Daar gaat het niet om. Waar het mij vanmorgen wel om gaat, is dat wij allemaal, U en ik, zullen moeten beseffen dat ook zulke wereldproblemen niet buiten onze eigen persoonlijke toedoen om gaan, en dat ze evenmin omgaan buiten de boodschap van de Bijbel zelf. Anders gezegd: als wij denken zulke problemen te kunnen ontvluchten door ons met behulp van de Bijbel alleen om onze persoonlijke redding te bekommeren, dan doen we en onszelf, en de wereld, en de Bijbel tekort. Onze manier van Bijbel lezen is vaak te uitsluitend op onszelf betrokken en te weinig op de wereld waarin we leven.

Mag ik een paar voorbeelden geven? Wanneer in de Bijbel Paulus de woorden neerschrijft, dat zij die rijk wilen worden, in vele strikken terecht zullen komen en het slachtoffer worden van hun eigen schadelijke begeerte, dan heeft dat niet alleen betekenis voor mensen afzonderlijk, maar ook voor volken, voor samenlevingen. Als de westerse samenleving alles op de kaart zet van het rijk willen worden, zal het daarvan ook de gevolgen moeten accepteren. Gevolgen die wijzen op ons vasthaken in

Boek-bespreking

Ir. J. van der Graaf,
Als God roept...
Uitg.mij. J. H. Kok, Kampen, 1974
96 blz., prijs f 8,90.

In dit boekje zijn een aantal lezingen gebundeld, die ir. J. v. d. Graaf, algemeen secretaris van de Gereformeerde Bond in de Ned. Herv. Kerk, rond de jaarwisseling '73-'74 gehouden heeft voor de NCRV-microfoon, samen met een aantal onderwerpen over het thema „roeping”. Die roeping gaat van God uit. Daar moet de nadruk op vallen: God is het die *uit*-roept, *uit*-kiest (blz. 9). Die roeping is persoonlijk en gemeenschappelijk, gemeentelijk. De naam is uitgeroepen over de mens individueel en over de gemeente. Dat persoonlijk aspect, de „verborgen omgang” met God wordt aangeduid met de term „bevinding”, maar de auteur snijdt alle verdenking van mystiek af: de roeping is wel persoonlijk, maar wortelt in een verbondsrelatie: „Hoe individueel het christenleven ook is, een christen is geen individualist” (blz. 19).

In twee hoofdstukken levert de schrijver kritiek op de toekomstvisie van moderne theologen als Harvey Cox e.a., die zeggen dat er geen toekomst is dan die mensen maken, de toekomst van de stad van de mens. Het gaat in de Bijbel echter over de toekomst van God. Maar het hoort bij de taak van de mens signalen te geven van het komende Godsrijk, o.a. door de prediking. De mens wordt geroepen naar wat komt, naar de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Verder handelt de auteur over de roeping tot belijden en over de binding aan belijdenisgeschriften. Belijden is nazeggen van wat de Geest vóór-zegt in het Schriftgevoorden Woord. Daarin zit ook een element van getuigen, het getuigen

strikken, zoals de strik van een niet aflatende druk om te consumeren en te begeren. Maar ook gevolgen die niet losstaan van de problemen die we nu om ons heen zien, b.v. in de wereldinflatie en dat van de vernietiging van ons milieu. En wanneer — om een tweede voorbeeld te geven — Jezus het in een van zijn gelijkenissen heeft over dienstknechten die elkaar beginnen te slaan, wanneer hun Heer niet zo spoedig terugkomt als ze dachten — dan heeft dat niet alleen met ons kleine persoonlijke leven, maar ook met het samenleven van volkeren te maken. Of denkt U, dat Christus wanneer Hij als Heer terugkomt, dat het Hem onverschillig zou laten, wat wij als rijke westerse landen met onze mede-dienstknechten, de ontwikkelingslanden, hebben gedaan? Wanneer wij wel hun grondstoffen willen weghalen, maar hen in tijden van voedsel-nood niet of nauwelijks te hulp willen komen, dan is dat het slaan van mededienaren van eenzelfde Heer. De economische problemen van vandaag en morgen zouden wel eens tekenen aan ONZE wand kunnen zijn; het HERE, HERE, kunnen vormen van de dagen ONZER jaren.

*) Een vijf-minuten-toespraak voor de NCRV-microfoon, 27 januari 1975.

van de kerk van haar opgestane Heer. Getuigen mag niet opgaan in „dienst”. Dienst is ook een roeping, nl. dienst der verzoening, dienst der barmhartigheid, en dienst der gebeden en profetie. In dit „profetieren” is de kerk ook geroepen tot spreken in de samenleving, vanuit het Woord van God. Wanneer de kerk zwijgt, wie zal dan spreken? Als de kerk blijft zwijgen, is het te vrezen dat God Zelf gaat zwijgen.

Ook de lofprijzing behoort bij het leven van de individuele christen en van de gemeente; „Alles moet Hem eren”: God heeft recht op de lof van zijn schepping. Ondanks pessimisme over de ontwikkeling in onze tijd is er hoop voor de kerk: Door de overwinning van Jezus Christus is er uitzicht. Die zekerheid van de bevrijding moeten we niet laten overspoelen door de onzekerheid van wat we zien.

In een Appendix bespreekt ir. v. d. Graaf de roeping van de orthodoxie. Altijd is er een bepaalde spanning geweest tussen „orthodoxie” en „modernisme”. Als opdracht voor de orthodoxie ziet de auteur: de objectieve waarheid van het Evangelie blijven stellen boven het subjectieve levensgevoel van de moderne mens. Helaas is de orthodoxie in Nederland gebroken door een sterke versnippering en dat zou moeten veranderen. En de orthodoxie mag haar wezenlijke kenmerken, nl. bevinding en godsvrucht, niet verliezen. Immers: „Naast het besef van Gods heiligheid tegenover onze nietigheid — God noem je niet zó maar de Vader — is toch de verborgen omgang met God het hart van de gereformeerde religie?” (blz. 92).

Dit boekje vormt een goede kennismaking (nieuw of hernieuwd) met de geest

die er heerst in kringen van de „orthodoxie”. Wie daar slechts eenzijdig over is geïnformeerd (b.v. t.a.v. weigering van medische hulp in bepaalde kringen) of wie alleen maar denkt aan „zwartekousen-kerk” en avondmaalsmijding vindt in dit boekje een goed tegenwicht. Een paar kanttekeningen: In het begin van hoofdstuk 1 stelt de schrijver de vraag of de kerken reden hebben om wat jaloers te kijken naar opwekkingsbewegingen. Hij stelt tegenover de massale toetredingen bij bepaalde geloofsgemeenschappen het kerkvergaderend werk van de Heilige Geest de eeuwen door. Maar, vraag ik me af, waar blijft dan in orthodoxie kring het leven uit de Geest, de „bezieling”, het enthousiasme voor de zaak van God. Ik dacht dat er op dat punt wel reden is voor de kerken om enigermate jaloers te kijken naar die groepen die hun enthousiasme tonen. Verder: Het hoofdstuk over de roeping van de orthodoxie (is het woord „roeping” hier niet onduidelijk, gezien de titels van de overige hoofdstukken?) is enigszins onduidelijk, doordat de schrijver onderscheidt tussen „orthodoxie” en „orthodoxie in engere zin”. Wat het verschil is, is mij niet duidelijk geworden. Ook vraag ik mij af of het juist is te zeggen dat alleen de orthodoxie de storm van de eeuwen trotseert en dat alleen geschriften uit de orthodoxe hoek een lang leven is beschoren. Is het oude dan alleen maar goed omdat het oud is? Tenslotte: Afgezien van een aantal drukfouten is het boekje goed verzorgd, de hoofdstukken zijn overzichtelijk en er loopt een duidelijke lijn door. De omslag (van Hans Prins) is eenvoudig en de foto van de auteur gelukkig recent!

R. Brands, Amsterdam

Persschouw

Herman Friedrich Kohlbrugge
1875-1975

Vier maart a.s. zal het honderd jaar geleden zijn dat Kohlbrugge tot zijn vaderen verzameld en opgenomen werd in heerlijkheid. Enorm is de invloed geweest van deze machtige prediker van zonde en genade, van de rechtvaardiging — en de heiliging! — alleen door het geloof. Er is misschien wel niemand in de laatste paar eeuwen geweest die zo diep, zo aangrijpend, zo geladen verkondigd heeft wat het betekent uit het geloof te leven, en alléén uit het geloof en dus ook alléén, volstrekt alleen uit het Woord van God.

Ik wil hier doorgeven het In Memoriam dat de jonge Kuyper bij het heengaan van deze profeet schreef. Hij publiceerde het in het Zondagsblad van „De Standaard” van 14 maart 1875.

Naar het kerkhof der Gereformeerde Gemeente te Elberfeld werd gisteren het stoffelijk overschot uitgedragen van een der krachtigste geesten die deze eeuw onder Hollands zonen zag geboren worden, en wiens naam toch een der droevigste bladzijden uit onze historie in het geheugen roept.

Dr Kohlbrugge is voor niemand, die in onze kerkelijke wereld thuis is, een onbekende.

De mannen, die in het ogenblik van de laatste gisting in onze kerkelijke toestanden als hoofd en leider der verschillende richtingen zijn opgetreden weten allen, beter dan een jonger geslacht, welk een kloeke, machtige geest in de jonge prediker der Lutherse Amsterdamse Gemeente huisde.

De tegenstellingen des levens waren in haar ontzaglijke werkelijkheid door zijn

ziel gegaan. Te machtig om in het relatieve zich thuis te vinden, had hij met beslistheid dat *absolute* leven gegrepen, dat uit Luther en Calvijn, meer nog, uit Gods Woord zelf hem toesprak. Toen alles hem wegviel, bleef hem niet meer dan genade, en die genade prediker te zijn was de eierzucht van zijn mannenhart.

Te Gereformeerd van inborst om zo de Lutherse Kerk, gelijk die destijds was, zonder protest te kunnen verblijven, scheidde hij van de Kerk, die hem lief was, om in de Hervormde Kerk naar het leraarsambt te dingen.

Dat wilden, dat gedoogden onze toenmalige Kerkregeerders niet. Alles spande saam, zelfs een Synodaal besluit met terugwerkende kracht werd uitgelokt, om de bezielde prediker te weren.

Ons vaderland stiet hem uit. Tot de Gescheiden Kerk voelde hij zich niet aangetrokken.

Zwijgen of het land verlaten, was de enige keus die hem bleef.

De gebeurtenissen, die met de vestiging der *Unirte Kirche* in Duitsland saamhingen, riepen hem naar Elberfeld, en daar ter stede vond hij door de zorg van Pruisen's Koning het arbeidsveld, dat hem hier geweigerd was.

Zijn krachtontwikkeling in de stichting en instandhouding der *Elberfeldsche Niederländisch — reformierte Gemeinde* was ongelooflijk.

In korte tijd gelukte het hem door de zeldzame energie van zijn persoonlijkheid en zijn woord aan de pas gestichte gemeente een innerlijke stevigheid te geven, die ieders bewondering wekte.

Zijn leerredenen, in de regel meesterstukken van aengrijpende taal en krachtige dictie, werden in schier alle talen van Europa overgezet, en in niet onaanzienlijke kringen van lezers met gretigheid gelezen en herlezen.

Voor al in ons land vormde zich een kring, die zich met trouwe gehechtheid aan de vertroostende prediker aansloot. Zo zelfs dat niet weinigen met onze bestaande Kerk braken, en naar Elberfeld togen voor de belijdenis hunner kinderen en de bediening der Sacramenten. Hierdoor werd de aanraking met het vaderland steeds onderhouden en verbreedde zich al meer de kring van stilten in den lande, die zich om Kohlbrugge als hun geestelijke vader verenigden.

Toch zou men zich vergissen door naar het weinige wat men hier te lande be-

spuurde Kohlbrugge's invloed af te meten.

Hij had een kring van studenten in de Theologie om zich verzameld, die als tolken van zijn woord naar verschillende landen togen. Ze vonden luisterende oren in Zwitserland; herstelden de Moravische Kerk in Boheme; deden de kwijnende Protestantse kerk van Odessa herleven, en kwamen in de jongste tijd de „predikanten nood” in ons eigen vaderland te hulp.

Herhaaldelijk kwam Kohlbrugge zelf naar ons land over en trad nooit dan voor overvolle kerken op, ten bewijze dat deels liefde en verknochtheid, deels geprikkelde nieuwsgierigheid hoge belangstelling wekte voor het woord dat hij sprak.

Hij was ook in den vreemde een kind van Nederland gebleven. Aan zijn vaderland en aan Oranje hing zijn hart. De noden van ons volk weken net uit zijn gebed, en de achteruitgang van de Kerke Gods in deze landen was hem een gestadige oorzaak van diepgevoelde droefheid.

Gelijk steeds bij mannen van zijn geest en kracht, was de gewaarwording die zijn naam wekte, gedeeld. Men had hem lief of men was tegen hem ingenomen. Aan welke zijde wij ons schaarden is voor de lezers onzer kolommen geen geheim.

In ons oog is Kohlbrugge een slachtoffer van de onverdraagzaamheid der verdraagzamen, een man door wiens uitbanning onze Kerk zich van een ware levenskracht heeft beroofd.

De breuke tussen zijn aanhangers en tegenstanders was hierdoor onherstelbaar geworden, en wijl men zich veroorloofde hem meer naar anderer zeggen, dan naar eigen woord te beoordelen, kon het misverstand niet uitblijven, dat wederzijds omtrent de betekenis van zijn optreden ontstond.

Toch geven we de hope niet prijs, dat ook dit misverstand allengs wijken zal, om eenzijdigheid en partijdrift te weren uit waardering van wat God ons in Kohlbrugge schonk.

Een godgeleerde van zeldzame diepte, een prediker van ongewone kracht, een kenner der Schrift, zoals weinigen, een warm vaderlander is met Kohlbrugge ten grave gedaald.

Aangrijpend waren de stormen, die ook in zijn laatste levensjaren over zijn hoofd en door zijn hart zijn heengegaan; maar onder die alle hield zijn God hem staande en was het of het vasthouden van zijn Verlosser nog inniger werd. Hij kon toornen, maar teder liefhebben ook. Een held voor wie men terugdeinsde en toch ook weer een kind, dat aantrok door zijn eenvoud en zachtheid. Een dier rijke karakters, waarin parel bij parel verscholen ligt, maar die ge lang kennen moet, om u te verkwikken in de harmonie van hun geest.

Laat dan ieder, die aan Kohlbrugge zijn inzicht in de diepte des levens dankt, ook bij Kohlbrugge's graf daarvan alleen de ere geven.

Laat ieder, die zijn krachtige verschijning miskend heeft, boete doen over wat ook aan die man, ons van God gegeven, bezondigd werd.

Laat Nederland, laat onze Hervormde Kerk, waarvoor zijn hart klopte, het ook bij „dat droeve graf in vreemde aard gedolven”, van hem wiens lijk er in neêrzonk, leren, dat op „de oude paden de weg des levens ligt” en dat er ook voor onze noden geen andere hulpe is „dan die staat in de *Naam des Heren*”.

Een jaar of vijf later, in een polemiek met dr Van Toorenenberger schreef Kuyper nog eens over Kohlbrugge. Ook dat wil ik hier doorgeven. Kuyper schreef toen het volgende.

Voor al gij, zeer waarde Broeder, kondt het mij maar nooit vergeven, dat ik niet instemde met uw harde veroordeling van Dr Kohlbrugge's persoon en werk. En toch ik kon, ik mocht dat niet. Naar mijn vaste overtuiging, die niets sinds wankelen deed, was Dr Kohlbrugge indertijd schandelijk hard door de Hervormde Kerk om zijn belijdenis van de Christus bejegend en hadden orthodoxe broeders van die tijd hem niet trouw,

gelijk het behoord had bijgestaan. Dat reeds won mijn sympathie. Maar toen ik bovendien, vooral met de werken uit zijn eerste periode kennis makende, daarin meesterwerken van de eerste rang ontdekte; predicationen, zoals ik er uit deze eeuw geen betere ken, vol gloed en spierkracht, rijk aan geestesbezieling en vertroosting; en meer nog, bij persoonlijke kennismaking, in de vriendelijke eerwaardige grijsaard een vrome, apostolische figuur vond; toen heb ik mij afgevraagd of er geen schuld bij ons volk lag, dat het zulk een man had uitgebannen? of het niet kleingeestig van onze toongevers was, om zulk een figuur te blijven ignoreren? en of het verlangen van Dr Kohlbrugge, om vóór zijn sterven nog eens op de kansel van onze kerk te Amsterdam te mogen staan, niet wel het allerminste was, wat men uit deernis en liefde voor deze gestorven prediker doen kon? En zo is het dan geschied, dat ik met Dr Kohlbrugge, tot op zijn dood toe, meê door dat afstaan van mijn preekstoel, in lieflijke betrekking heb gestaan en de gedachtenis van deze rechtvaardige mij onder de vriendelijkste herinneringen uit mijn verleden blijft verkwikken.

Tot zover ds Kuyper.

Het zou goed zijn als de werken, de preken van Kohlbrugge weer gelezen worden. Dat zou een medicijn zijn tegen de steeds sneller voortschrijdende verwereldlijking en vervlakking van het leven en de theologie in de voorheen gereformeerde wereld!

D.V. hoop ik over Kohlbrugge nog wel eens te schrijven. C.V.

Ingezonden

En daar zit ik nu maar mee!

Ja, ik zit er mee; waarom tref ik zo weinig mensen die enthousiast zijn over de inhoud van ons blad en dus makkelijk nieuwe abonnees winnen; waar ligt het toch aan, dat er zo weinig vónkende kracht uitgaat van de artikelen in onze kerkelijke bladen. O, jawel ze zijn knap geschreven en ook up tot date inzake de „opbouw” betreffende het kerkelijke leven; en men is veelzins een „bode” van wat er in de „kerk” gaande is, maar moeten we dáárvoor warm lopen? Moeten we enthousiast worden voor wat met „onze” kerk gebeurt? Natuurlijk, je leeft erin mee, maar het éérste en het hoogste en het eigenlijke is toch dat we „opbouw” krijgen in het geestelijke leven, in je geloofsleven, in de dagelijkse wandel met je Heiland en Heer. De inhoud der bladen is soms zo weinig een „bode” van: het blijde Evangelie!

'k Heb er ook met anderen wel eens over gesproken; en — helaas — ook bij hen aangetroffen die zekere lusteloosheid inzake het lezen der bladen; nou ja, men leest ze (je wil toch op de hoogte blijven), maar 't is vaak zo theoretisch, zo betagend; het spreekt je in je innerlijke leven niet aan! of liever: 't raakt je zo weinig in de geloofspraktijk van elke dag.

En ja, daar zit ik nu maar mee; om het precies onder woorden te brengen; maar ook met de vraag waar dat toch wel aan kan liggen! Maken wij ons nog te druk misschien om ons „kerk zijn” te verdedigen en te fungeren? En zodoende ons een kerk-naam te verzekeren? Zijn we mogelijk bezig — in de kerkelijke strijd — met „ons gelijk” te bewijzen, om ons een *koninkrijkje* te bouwen?

'k Weet dit kan pijnlijk zijn voor de schrijvers-der-artikelen; en ik ben overtuigd, dat zulks ón-bewust is; maar 't is een feit, dat het wel vaker is voorgekomen — bij anderen, ja en 'k heb het ook wel in mezelf bevonden — dat heel je ijver-voor-kerkstrijd: zogenaamd

daarom ging, dat toch maar „UW Naam geheiligd zou worden, en dat UW Koninkrijk zou komen, Here”, maar dat er toch een heel stuk in doorspeelde van 't zoeken van eigen kerknaam en koninkrijk.

In ieder geval: veel van de inhoud onzer kerkelijke bladen grijpt de lezers niet aan (tenzij je een oude kerkelijke rot bent!) en 't abonnementental gaat niet met sprongen omhoog, vermoed ik. En ik denk dat het aantal abonnees wel vermeerdert zou, als wat meer geschreven zou worden over dát, wat ons allen zal aangrijpen, nl. een opbouw in de wandel met de Here. 'k Vraag me wel eens af of men het licht wel laat schijnen (vanuit onze bladen dus) op onze huidige tijd? Waarom niet wat meer geschreven over: de opmars van de oosterse mystiek; of van de carnavalsdwaasheden en de toenemende „lol-makerij”; hoe moet onze houding daartegenover zijn? Is herziening nodig van de elpee-voorraad, of kunnen ze wel getolereerd worden, die schunnig, dubbelzinnige top-hits? Kunnen de jonge leden van een majorette-corps of drumband meedoen aan optochten voor prins carnaval?

Moet er niet eens worden gewaarschuwd tegen het ge-abonneerd zijn op puur wereldse, anti-christelijke bladen; met name nu ook in onze kringen — als gevolg van die bladen — de gewoonte doordringt om de horoscopen te lezen? Of zit daar hoegenaamd geen gevaar in? En is ook het dragen van sterrenbeelden, of van zogenaamde „gezondheids-gordels” e.d. alsook het gaan naar helderzienden en occultisten geoorloofd? Ondanks het feit dat de Here toch wáarschuwt voor zulke dingen? 'k Zeg hiermee niet dat deze dingen wel of niet verkeerd zijn onder christenen; en dat gebruik van sterrenbeelden en horoscopen en zo zou betekenen dat we daarmee het schema der wereld reeds zouden dragen (al ziet de „wereld” dit alles heus niet als hobby, en waarom zouden wij dan de schijn op ons laden, dat we méé doen), neen, maar ik zou graag zien dat in onze bladen over al deze dingen wat meer raad en voorlichting werd gegeven.

En of wellicht, door het meedoen in deze dingen, opening wordt gegeven aan de entree van de „Geest-van-de-Boze” ook in onze (kerkelijke) kringen, met gevolg dat dan de „Geest-des-Heren” zich gaat terugtrekken? Is dát soms de oorzaak van zoveel dorheid en van gebrek aan vurig enthousiasme, dat de Geest Gods niet sterker kan doordringen?

'k Zou in dit verband ('t hangt alles met elkaar samen) in onze bladen graag veel meer lezen over de werking des Geestes in andere (veelal geen kerkelijke) kringen; is het wáár dat in die kringen en bewegingen meer brandende harten en méér enthousiasme is dan in de kerken? Moeten we daartegover aarzelen staan omdat het „schijnwerking” des Geestes is?

Is het gezond; dat bij hén doorgaans gemakkelijk een gesprek verkregen kan worden over het „leven-en-wandlen-met-de-Here” en over het verlangen naar de spoedige vereniging van Hem? Of is onze „nuchterheid” en traagheid hierboven te verkiezen?

In steeds toenemende mate wordt in veel andere lectuur geschreven over de tekenen der tijden, juist ook in verband met de terugkeer der joden in Jeruzalem. Ook in onze bladen is er wel es een paar keer over geschreven, maar zou uw redactie niet eens kunnen vragen om ook andere geluiden te doen ho-

ren? 't Vóór en tégen? Want dát, en alle bovengenoemde punten — en er zijn nog zoveel zaken die er onmiddellijk mee verbonden zijn — het hangt alles zo nauw samen met heel de geloofshouding en het „gij geheel anders-zijn”. En — nietwaar — dát grijpt ons toch allemaal aan; 'k denk dat dan onze bladen meer actueel en levend zouden worden, en dat dan ook wel het abonnementental zou stijgen, omdat we dan onderwezen worden inzake de wandel met onze Heiland temidden van telkens wisselende problemen.

Want: ja, daar zit ik nu maar mee.

Lasco de Ster

Kerknieuws

Aangenomen naar Velp c.a.: ds E. Zwarteveen te Voorthuizen.

's-Gravenhage-Z.W. — Met een preek n.a.v. Marcus 4:26-29 — het voornaamste werk in Gods gemeente: het zaaien van het Woord van God, en de geringe taak van de predikers, daar God zelf voor de vrucht zorgt — nam ds J. Waagmeester op zondag 23 febr. jl. afscheid als dienstdoend predikant van de Geref. kerk van 's-Gravenhage-Z.W., die hij sedert okt. 1965 heeft gediend.

Op nadrukkelijk verzoek van de scheidende predikant werden geen toespraken gehouden. Ds Waagmeester hoopt na zijn emeritering nog enig pastoraal werk in de gemeente te blijven verrichten.

Amstelveen — Uit het Kort verslag van de gemeentevergadering van 7 febr. jl.: „Br. Ferwerda had voor zijn rekening genomen de bespreking in te leiden omtrent de kindernevendiensten. In een vorig jaar gehouden enquête waren daarover ook gegevens bekend geworden. Toch bleek thans, dat men ook op dit punt wilde vasthouden aan het standpunt, dat de kinderen er bij horen. Mogelijk verdient het aanbeveling, dat onze predikant b.v. een minuut of vijf aan het begin van de preek in wat meer eenvoudige bewoordingen voor de jonge kinderen uiteenzet waar het in het betrokken Schriftgedeelte om gaat. Natuurlijk werd ook over het „liedboek VOOR de kerken” gesproken. Het is niet een liedboek VAN de kerken, maar het kan gebruikt worden IN de kerken! Br. Folmer had zich verdiept in dit liedboek. Naast vele goede en verantwoorde liederen, met name de berijmde Schriftgedeelten, had hij ook liederen gevonden, die meer pasten rond een kampvuur. Bij de bespreking bleek, dat er voor- en tegenstanders waren van het gebruik van

dit liedboek. Wel staat vast, dat een eventueel besluit tot gebruikmaking van dit liedboek persé niet inhoudt, dat wij dat liedboek dan autoriseren, m.a.w. dat wij dan de inhoud van alle liederen voor onze rekening zouden nemen.”

Amsterdam-West — Uit het Kort verslag van de kerkeraadsvergadering, gehouden op 6 febr. 1975: „Vervolgens wordt verslag gedaan van de moderaminavergadering van de Chr. Geref. Kerk te Amsterdam Nieuw-West en onze kerkeraad. Naar aanleiding van dit rapport wordt het volgende besloten:

1. Met besprekingen over een eventuele kanselruil te wachten tot onze predikant geheel hersteld is of ter vergadering aanwezig kan zijn om hierover te spreken.
2. De gemeente te stimuleren contacten aan te gaan. Hierbij wordt met name gedacht aan het verenigingswerk.

3. Op het gebied van „evangelisatie” zo spoedig mogelijk tot samenwerking te komen.

4. Vanuit beide kerken een werkgroep op te richten m.b.t. het „Christelijk Onderwijs” in onze tuinsteden.”

—o—

Oproep voor jongens en meisjes van 18 jaar en ouder,

Er wordt al jaren in de vakantie-tijd door jongelui evangelisatiewerk op campings gedaan.

Voor een groot gedeelte is dit werk gericht op de jeugd, kinderkлубs enz.

Op verschillende plaatsen wordt samengewerkt door de Vrijgemaakt Geref. Kerken en de Chr. Geref. Kerken en met zegen.

Daarom komen we namens Deputaten voor Evangelisatie van de Chr. Geref. Kerken ook tot jullie met deze oproep om twee weken van je vakantie te geven voor dit mooie werk. Je krijgt van de plaatselijke commissie, die dit werk voorbereidt, naast kost en onderdak, zakgeld, reiskosten en vergoeding.

Vraagt een aanmeldingsformulier aan, waar op je in kunt vullen of onderstrepen, wanneer je kunt en wat de plaatsen zijn van je voorkeur, bij onderstaand adres:

J. O. Schouten, Diezestraat 67, Enschede, tel. 053-322630. Tientallen jongelui hebben dit werk al gedaan en de eerste zegen was voor hen zelf.

„Gij zijt mij overal nabij
Uw ogen waken over mij
van toen ik
vormloos ben ontstaan”

De Here gaf ons een dochter

ANJA NADJA

Wij zijn ook nu erg blij en dankbaar.

W. van Keulen-de Jong
ds G. van Keulen
Gert
Folko
Wieke
Kees
Greetje
Sieto
Hans

Leerdam, 22 februari 1975
Kerkstraat 51

Informatieboekje 1975

De voorbereiding van de uitgave 1975 van het Informatieboekje van Ned. Geref. kerken onder redactie van Prof. C. Veenhof ligt in handen van br. J. W. H. Buitenhuis, Christoffelkruid 51, Rotterdam. Tel. 010-205288.

Wij verzoeken alle kerkeraden en organisaties die prijs stellen op vermelding van hun gegevens spoedig te reageren op de ontvangst van de desbetreffende formulieren.

Gaarne heeft de Heer Buitenhuis alles compleet per 15 maart.
Dank bij voorbaat voor omgaande toezending.

Redactie en Uitgeverij

BUIJTEN & SCHIPPERHEIJN
AMSTERDAM

HEEMSTEDEN

Onze ruime

GERIEFELIJKE WONING

aan de ringvaart vlak bij Groenendaal is vrij van 29-5—19-6.

Zeer geschikt voor b.v. 2 echtp. of 4 dames.

Tel. 023 - 285825.

Predikantsgezin zoekt

VAKANTIEHUIS

IN ZUID-LIMBURG

bij voorkeur van 28-6 tot 19-7-'75

Brieven onder nr. 292 bureau Opbouw, Slotlaan 220, Zeist.

Weduwe, Geref.
zoekt een

PASSEND TEHUIS

bij gelovige Heer,
plm. 66 jaar.

Brieven onder nr. 282 bureau Opbouw, Slotlaan 220, Zeist.

Voor al uw

handels- en familie drukwerk - boeken en folders

is uw adres

DRUKKERIJ „STEENBERGEN”

Slotlaan 220 - Zeist

Redaktieleden

Drs H. de Jong
D. W. L. Milo
Ds E. R. Postma
Ds H. Smit
Drs H. E. S. Woldring

Adres van de Redactie

Postbus 7176
te Amsterdam.
Redactie-assistent
K. Muller

Advertenties en druk

Drukkerij
„Steenbergen”,
Slotlaan 220, Zeist.
Tel. 0 3404 - 12452

Abonnementsprijs:

f 27,50 per jaar
f 14,— per halfjaar
f 7,25 per kwartaal
Buitenland: Europa
en zeepost f 30,—
Luchtpost f 50,—

Geref. Persvereniging „Opbouw”

Abonnementenadministratie
Pasteursingel 29b,
Rotterdam-7
Tel. 010-153703
Giro 40 49 45

Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.